

gemeente Houten

ACTIEPLAN

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD OPDRACHTGEVEN EN INKOPEN

Door: Rieneke Berm, Jelle Egas, Hanneke Knijf, Bregje Tettelaar, Marianne Visser
Datum: 28 november 2023
Versie: 10/definitief

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Terugblik	4
3	Concrete acties in het kader van het MVOI	5
3.1	Inleiding	5
3.2	Lange termijn acties	6
3.2.1	Ambitieweb	6
3.2.2	Klankbordgroep	7
3.2.3	Opstellen standaardbepalingen MVOI per productgroep	8
3.2.4	Opstellen handreiking	8
3.2.5	Ontmoeting met aanbieders	8
3.2.6	Up tot date houden	9
3.3	Korte termijn acties	9
3.4	Tijdsbeslag	9
3.4.1	Opstellen ambitieweb	9
3.4.2	Klankbordgroep	9
3.4.3	Definiëren van standaardbepaling	9
3.4.4	Opstellen handreiking	10
3.4.5	Up to date houden	10
3.4.6	Duurzaamheid meenemen bij de inkopen in 2023	10
4	Voorwaarden om MVOI een succes te maken	11
4.1	Inleiding	11
4.2	Voorwaarden voor toepassing MVOI	11
5	Communicatieplan	12
6	En nu concreet	13
	Bijlage 1: Excel overzicht	15
	Bijlage 2: Proces schema MVOI	16
	Bijlage 3: Handige links	18

1 Inleiding

Op 24 november 2022 heeft de gemeente Houten (hierna de gemeente) het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) ondertekend. Dit betekent dat we met onze inkopen meer impact willen maken op zowel de milieuvraagstukken als de sociale opgaves van deze tijd.

Bij de ondertekening van dit manifest hoort het opstellen van een actieplan. Dat is het document dat nu voorligt. Dit actieplan schept de randvoorwaarden om MVOI beter te verankeren in ons inkoopproces. De inhoudelijke keuzes worden in de inkopen en aanbestedingen zelf gemaakt.

In dit actieplan komen in de volgende hoofdstukken onderstaande onderdelen terug:

- Terugblik van wat de gemeente de afgelopen jaren reeds heeft gedaan;
- Toelichting op de MVOI onderdelen waar de gemeente zich in eerste instantie op zal richten, concreet vertaald in de geplande inkopen;
- Aan welke voorwaarden moet worden voldaan om daadwerkelijk stappen te zetten met milieubewust en sociale inkopen;
- Communicatie van dit actieplan, oftewel hoe geven we met de hele organisatie invulling aan MVOI en wordt het van ons allemaal;
- Planning om het MVOI concreet handen en voeten te geven.

2 Terugblik

Het ondertekenen van een manifest met betrekking tot duurzaamheid is niet nieuw. De gemeente heeft ook de voorgangers van het huidige Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) ondertekend. In de afgelopen jaren zijn er al stappen gezet met verantwoord inkopen. Mooie voorbeelden zijn:

- Een duurzaam energieneutraal gebouw ten behoeve van de kringloopwinkel. In 2009 is dit middels een concurrentiegerichte dialoog aanbesteed.
- De inkoop van onze circulaire bureaustoelen (2018)
- De inkoop van de bedrijfskleding voor de buitendienst (2016 en 2022) van duurzaam materiaal en waar vervolgens weer opnieuw kleding van wordt gemaakt.
- De inzet van elektrische auto's (lease) (2019 en 2023)
- Elektrische bedrijfswagen (koop) (2022).
- Koffie, waarbij de boer een eerlijke prijs ontvangt (vanaf 2009).
- De koffiebekers die worden gebruikt zijn circulair, gaan 7 keer mee en komen bij ons terug als papieren handdoekjes of als toiletpapier. De papieren handdoekjes worden vervolgens apart ingezameld en ook weer opnieuw gebruikt als grondstof voor nieuwe sanitaire producten (ca. 2018)
- In 2022 is gekozen voor het gebruiken van één type besturingskast bij de renovatie van de minigemalen. Dit geeft eenduidigheid in werkwijze en vermindert verschillende soorten materiaalgebruik en geeft daarmee een besparing.
- Bij inkopen waar het kan wordt Social Return on Investment toegepast.
- Het schoonmaken van onze panden en het groenonderhoud zijn voorbehouden aan SW bedrijven. De uitvoering wordt verricht door medewerkers van UW. Ook onze cateraar zet mensen in met afstand tot de arbeidsmarkt.

Ondanks deze mooie voorbeelden is het wel de ervaring dat duurzaam inkopen regelmatig wordt gezien als iets van 'programmteam duurzaamheid' en 'cluster inkoop' en niet de verantwoordelijkheid van de inkoopinitiator. Daarnaast schermen collega's ermee dat er onvoldoende budget is, zien ze geen duurzaamheidsmogelijkheden en/of zit er op de inkoop regelmatig een tijdsdruk. Dit omdat inkopen nog regelmatig gevoeld wordt als het 'oplossen van een (acuut) probleem' in plaats van een gezamenlijk proces van het cluster inkoop, programmteam duurzaamheid en de inkoopende collega. Het komt ook voor dat er inderdaad geen tijd meer is omdat cluster inkoop en/of programmteam duurzaamheid te laat geconsulteerd worden. Daarnaast komt het voor dat doordat andere werkzaamheden meer prioriteit hadden, de geplande inkoop vooruitgeschoven wordt en pas wordt opgepakt als het een prioriteit is geworden. Dan is er inderdaad geen tijd meer om zorgvuldig marktonderzoek te doen en duurzaamheid een passende plek te geven.

Ten aanzien van Social Return on Investment (SROI) hebben we te maken gehad met veel personeelwisselingen bij het werkgeversservicepunt, waardoor er niet altijd goed werd gemonitord, dat er een actieplan werd opgesteld door de opdrachtnemer. Daarnaast kwam het ook voor dat cluster inkoop de informatie niet doorgaf.

Tot slot hebben zowel cluster inkoop als programmteam duurzaamheid te maken gehad met onderbezetting en personele wisselingen in de afgelopen jaren waardoor het niet altijd mogelijk was de inkoopende collega's van advies te voorzien.

3 Concrete acties in het kader van het MVOI

3.1 Inleiding

Op 24 november 2022 heeft de gemeente Houten het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) ondertekend. In dit manifest zijn de volgende zes thema's benoemd, waar de gemeente aan kan werken:

1. Milieu (inclusief biodiversiteit): het voorkomen van een negatieve impact op milieu. Aspecten van dit thema zijn:
  1. lucht, water en bodem,
  2. natuur en biodiversiteit
  3. ruimtegebruik, watergebruik en inzet van landbouwgrond.
2. Klimaat: het gaat binnen dit thema om het voorkomen of minimaliseren van de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen. Aspecten van dit thema zijn:
  1. uitstoot van CO₂, methaan, lachgas en waterdamp
  2. energieverbruik en de transitie naar duurzame energiebronnen;
3. Circulair: het hergebruiken van producten en materialen zodat uiteindelijk geen afval meer bestaat. Het gaat binnen dit thema om:
  1. materialen en grondstoffen,
  2. levensduurverlenging,
  3. hoogwaardig hergebruik
  4. biobased materiaalgebruik;
4. Internationale Sociale Voorwaarden (ketenverantwoordelijkheid): het voorkomen van misstanden op het gebied van arbeidsomstandigheden, mensenrechten en milieu in de toeleveringsketen. Aspecten van dit thema zijn:
  1. geen dwangarbeid en kinderarbeid,
  2. goede werkomstandigheden,
  3. leefbaar loon en leefbaar inkomen
  4. geen discriminatie.

5. Social Return: het bieden van eerlijke kansen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in lijn met het streven naar een diverse en inclusieve samenleving. Dit kan door sociale voorwaarden te stellen en in te kopen bij sociale ondernemingen of SW-bedrijven;
6. Diversiteit en inclusie: het stimuleren van een diverse en inclusieve samenleving en bedrijfsleven waarin iedereen wordt behandeld en beoordeeld op wat ze kunnen en niet op wie ze zijn, van wie ze houden, waar ze vandaan komen of wat ze geloven.

Heel bewust is de 'O' voor Opdrachtgeven in dit MVOI gekomen. Hiermee wordt extra benadrukt, dat je als gemeente pas echt impact maakt als heel de gemeente op alle niveaus betrokken is in het geheel van visie- en planvorming tot opdrachtgeven en inkoop.

Niet elk MVOI-thema is overigens even toepasbaar bij de inkoop van verschillende producten/diensten. De inkoop- en duurzaamheidsadviseurs hebben vastgesteld dat duurzaamheidswinst binnen de gemeente Houten voornamelijk zit op de thema's Milieu, klimaat, circulariteit, ketenverantwoordelijkheid en Social Return on Investment. Binnen thema 6, diversiteit en inclusie, zijn minder concrete doelen te realiseren binnen inkoop. Daarom ligt de focus daar in eerste instantie niet op. Wel wordt team POM voor dit thema gevraagd om hier naar te kijken binnen hun proces van 'inkoop' en 'inhuur' personeel.

3.2 Lange termijn acties

Impact maken met inkoop op het gebied van duurzaamheid is (nog) een uitdaging. In het inkoopbeleid is de ambitie vastgelegd: circulair, tenzij... Dit heeft echter geen concrete vertaling naar meetbare doelen gekregen. In het verleden zijn doelen benoemd als "we willen tien 'circulaire' inkoop doen". Hoewel dit een mooi doel is, werkt het ook in de hand dat bij het realiseren van dit doel er een gevoel ontstaat van "de klus is geklaard", terwijl we er dan niet zijn. Het einddoel zou nu moeten zijn dat maatschappelijk verantwoord inkopen verankerd zit in ons DNA. Om dit te realiseren gaan we een ambitieweb opstellen. Dit wordt gevolgd door het instellen van een klankbordgroep. Daarnaast wordt gewerkt aan standaardbepalingen per productgroep, het opstellen van een handreiking en het up to date houden van de ontwikkelde bepalingen en handreiking. In de bijlage 2 vindt u een schematisch overzicht wat de relatie, functie en toevoeging tussen het ambitieweb, de klankbordgroep, de standaardbepaling en de handreiking weergeeft.

3.2.1 Ambitieweb

Op de site van PIANOo¹ zijn bruikbare instrumenten te vinden. Zo adviseren zij de inzet van het instrument 'Ambitieweb' ([Handreiking Aan de slag met het Ambitieweb | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)). Dit is een belangrijk hulpmiddel om ambities concreet te maken. Het is een krachtige visualisatietool, die in één oogopslag de duurzaamheids- en sociale ambities laat zien. Dit ambitieweb kent vier niveaus:

Niveau 0: Geen duurzaamheidsambities of niet relevant

Niveau 1: Basis: Uitsluiten van niet-duurzame producten, diensten en werken

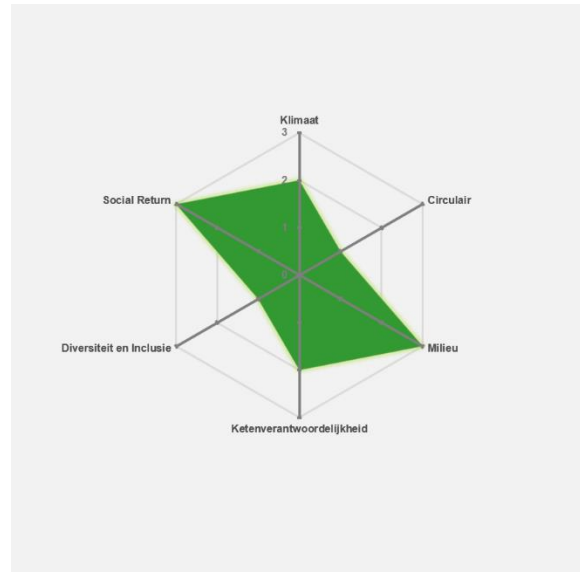
Niveau 2: Significant: Aanmoedigen van duurzame producten, diensten en werken om significante duurzaamheidswinst te maken.

Niveau 3: Ambitieuw: Zoveel mogelijk beperken van negatieve effecten of leveren van een positieve bijdrage op het thema. Waar nodig het stimuleren van nieuwe oplossingen en innovatie.

---

¹ PIANOo is het expertisecentrum Aanbesteden van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat met als taak het inkopen en aanbesteden bij overheden te professionaliseren.

Het is vervolgens de bedoeling dat er per productgroep, team en/of bij elke aanbesteding per thema een doel wordt bepaald². De ambitiewebben worden geïnitieerd door het cluster inkoop in samenwerking met programmteam duurzaamheid. De verantwoordelijkheid voor het opstellen en toepassen van de ambitiewebben ligt bij de teammanagers. Het eindresultaat kan er dan uit zien als het plaatje hiernaast. In bijlage 2 ziet men terug waar het ambitieweb in werking treed binnen een inkoop proces

Voorbeeld

Op thema 2 'klimaat' heb je volgende opties (doelen) om op te nemen bij de aanbesteding van de productgroep ICT:

Niveau 1: 'Energy Star'- eisen voor pc's, laptops en monitors

Niveau 2: Energie-efficiëntere pc's etc. hoger waarderen

Niveau 3: Klimaatneutrale datacenters hoger waarderen.

Er zijn voorbeelden van andere gemeenten die het ambitieweb hebben aangepast met andere thema's. Zo werkt de gemeente Groningen met twaalf thema's t.w. verkeer en vervoer, energie, materialen, bodem, water, ecologie, ruimtelijke kwaliteit, gezonde leefomgeving, groene leefomgeving, omgevingsbetrokkenheid, investeringen en vestigingsklimaat.

Om op langere termijn de ambities te benoemen is het ook voor de gemeente de bedoeling dat begin 2024 een ambitieweb per productgroep wordt opgesteld. Daarvoor moet eerst worden vastgesteld of we het zelf doen of externe hulp hierbij vragen. Vervolgens welke collega's en teams er bij betrokken worden en hoe het programma eruit komt te zien. Hierbij is de verwachting dat je er met één sessie niet bent. De op te stellen ambities moeten daarnaast uiteraard aansluiten bij het collegeprogramma. Het college zal in dit proces betrokken worden. Op welke wijze dat gebeurt, moet nog worden uitgewerkt. Met het eindresultaat moet het college in ieder geval instemmen.

Uiteindelijk moet er een plan van aanpak opgesteld worden om de uitkomsten van de ambitiesessies te borgen binnen de organisatie.

3.2.2 Klankbordgroep

Een klankbordgroep is een intern orgaan en bestaat uit een doorsnede van de organisatie. Gedacht wordt aan een paar inkoopinitiators, een of meerdere teammanagers, programmamanager duurzaamheid en een inkoopadviseur. De selectie van de medewerkers die deelnemen aan de klankbordgroep gebeurt in overleg met de teammanagers. Daarbij kijken we onder andere naar het aantal en de omvang van inkooporders, complexiteit van inkopen, potentiële milieuwinst en affiniteit met MVOI. In bijlage 2 kan je zien hoe de eventuele samenstelling van een klankbordgroep er uit kan zien.

² Met de Regionale Backoffice Lekstroom (RBL) wordt hier apart over gesproken. Zij volgen in de basis het inkoopproces en de inkoopvoorwaarden van gemeente Houten. Dit plan van aanpak is echter nieuw. Bovendien werkt RBL voor 5 gemeenten, die waarschijnlijk elk hun eigen MVOI-ambities hebben.

De klankbordgroep en haar leden hebben een aantal taken en doelen. Allereerst zijn de leden en de klankbordgroep verantwoordelijk voor het inbedden van opdrachtgeverschap (de "O" van MVOI) binnen hun team. Door de brede vertegenwoordiging vanuit de hele organisatie wordt MVOI breed gedragen. Het wordt de verantwoordelijkheid van allen, niet alleen van cluster inkoop en programmteam duurzaamheid. Het breed dragen van MVOI is noodzakelijk om MVOI succesvol te implementeren.

De klankbordgroep houdt zich bezig met de praktische implementatie van het MVOI-beleid. De leden delen dan ook vooral bevindingen, lessons learned, inspiratie, tips, do's en don'ts en inhoudelijke handvatten met elkaar. Ze verspreiden deze kennis binnen hun eigen team. Daarnaast kunnen zij mensen uit de teams uitnodigen om binnen de klankbordgroep te vertellen over succesverhalen. Successen zullen ook door de klankbordgroep gedeeld worden op Insite.

Om niet alleen 'binnen' maar ook 'buiten' te betrekken, zal er vanuit de klankbordgroep op reguliere basis contact gelegd worden met de ondernemersverenigingen van Houten. Zij kunnen zich met duurzaamheidsmaatregelen extra in de kijker spelen en hun kansen op een uitnodiging tot het doen van een offerte en een gunning daarmee vergroten.

3.2.3 Opstellen standaardbepalingen MVOI per productgroep

Op een aantal inkoopgroepen kunnen standaardbepalingen geformuleerd worden, die in (vrijwel) elke inkoop of aanbesteding gebruikt kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan eisen ten aanzien van het transport van goederen. De standaard bepalingen zullen per productgroep opgesteld moeten worden. We starten daar begin 2024 pragmatisch mee met het opnemen van bepalingen die nu ook vaak – zij het niet uniform! – worden toegepast in de standaard aanbestedingsdocumenten. Op basis van de ambitiewebben kunnen deze standaardbepalingen uitgebreid worden. Voor het opstellen van de standaardbepalingen maken we gebruik van de MVI-criteriatool van de rijksoverheid (mvicriteria.nl) daarmee sluiten we aan bij een nationaal gehanteerd raamwerk. In bijlage 2 zie je waar deze standaardbepalingen in een inkoop proces een rol spelen.

3.2.4 Opstellen handreiking

Het komt regelmatig voor, dat een duurzaam alternatief duurder is dan het gebruikelijke of gewenste. Daarbij wordt dan vooral naar de initiële investering gekeken, niet naar de totale levensduur van een product. Al snel wordt dan gezegd dat het budget niet toereikend is, zonder dat dit aan een wethouder of college wordt voorgelegd. Hiervoor is het belangrijk om een door het college vastgestelde handreiking te hebben. In deze handreiking moet ook het proces rondom begrotingswijzigingen een plek krijgen. Begin 2024 wordt deze handreiking door programmteam duurzaamheid opgesteld in samenwerking met cluster inkoop en eventueel de klankbordgroep.

3.2.5 Ontmoeting met aanbieders

Om het onderwerp MVOI en de plannen van de gemeente hierin bij onze huidige, plaatselijke/regionale en toekomstige leveranciers onder de aandacht te brengen, is er ook het plan om een markttochtend/middag/dag te organiseren. Hierin kan de gemeente van gedachten wisselen met aanbieders over onder andere de aspecten van MVOI en de betekenis hiervan voor aanbestedingen op basis van beste prijs kwaliteitverhouding. Natuurlijk is dit ook een mooi moment om over andere zaken met elkaar in gesprek te gaan. Over de vorm moet nog nagedacht worden.

3.2.6 Up tot date houden

Bij deze lange termijn acties hoort natuurlijk ook het borgen en up to date houden van bijvoorbeeld het ambitieweb, maar ook de standaardbepalingen. Om te voorkomen dat er enthousiast begonnen wordt, maar het niet beklijft, is het goed om hier bij de start van de uitvoering van het actieplan al over na te denken. Voor het up to date houden, is het belangrijk dat een collega verantwoordelijk hiervoor wordt gemaakt en zich ook eigenaar voelt. Dit wordt belegd bij het programmteam duurzaamheid, die daarvoor gebruik kan maken van de kennis en informatie van het cluster inkoop.

3.3 Korte termijn acties

Uiteraard is het niet de bedoeling om te wachten op de uiteindelijke ambitiewebben, de klankbordgroep, de standaardbepalingen en de handreiking. In 2023 zijn al stappen gezet. Zo is tijdens de jaarlijkse planningsgesprekken tussen cluster inkoop en de verschillende inkoopinitiatoren ook een collega van programmteam duurzaamheid aangeschoven. Van deze planningsgesprekken is een inkoopplanning opgesteld met daarbij een eerste voorstel voor de te behalen duurzaamheidswinst (zie bijlage 1). Deze aanpak zal ook in volgende jaren gevolgd worden.

Tijdens de daadwerkelijke inkoop zal de inkoopadviseur en het programmteam duurzaamheid aansturen op het behalen van de doelstellingen op de gekozen thema's. De eindverantwoordelijkheid ligt op dit moment bij de teammanager. Vervolgens zal het inkoopoverzicht nadat de inkoop is afgerond aangevuld worden met welke duurzaamheidsopties zijn gerealiseerd. Dit geeft eind 2023 inzicht in de inzet van duurzaamheidscriteria en ook waarom het wel of niet gelukt is. Dit is belangrijke input voor de toekomstige plannen.

3.4 Tijdsbeslag

De uitvoering van dit plan kost tijd. Onderstaand staat per thema een inschatting.

3.4.1 Opstellen ambitieweb

Dit zal de nodige dagdelen kosten van verschillende collega's. Eerste inschatting: 30 verschillende collega's en ca. 8 uur per medewerker.

3.4.2 Klankbordgroep

Ingeschat wordt, dat per bijeenkomst van de klankbordgroep een inzet van 2 uur per collega nodig is. In het begin zal deze klankbordgroep vaker bij elkaar komen en is de verwachting dat dit 1x per maand zal zijn.

3.4.3 Definiëren van standaardbepaling

Eerst moet bepaald worden voor welke onderdelen er een standaardbepaling komt. Tijdsinschatting: minimaal 2 weken, maar er is een reëel risico dat dit langer duurt. Vervolgens zal afhankelijk van de complexiteit per standaardbepaling ca. 3 uur voor de collega uit het programmteam duurzaamheid nodig zijn. Dit wordt gevolgd door klankborden met een inhoudelijke collega: 30 minuten.

3.4.4 Opstellen handreiking

Verwachting is dat hier 2 dagen voor nodig is, verspreid over meerdere momenten en meerdere overlegmomenten met verschillende collega's. De besluitvorming door het college volgt de vaste procedure en daarbij behorende termijnen.

3.4.5 Up to date houden

Verwachting is dat hier 8 tot 16 uur per jaar voor nodig is vanuit programmateam duurzaamheid. Uiteraard zal dit ook beslag leggen op andere collega's, maar de verwachting is dat het dan gaat om een paar uur van verschillende medewerkers.

3.4.6 Duurzaamheid meenemen bij de inkopen in 2023

Al is één en ander al ter sprake gekomen tijdens de planningsgesprekken, per aanbesteding zal het toch inzet vragen om duurzaamheidsopties te bepalen. Het tijdsbeslag is moeilijk in te schatten. Tenslotte is even googlen zo gebeurd, maar soms is diepgaander marktonderzoek nodig. Verder mocht door een duurzame oplossing een inkoop/aanbesteding duurder worden dan het beschikbare budget, dan zal dit tijdens een BO met de verantwoordelijk portefeuillehouder besproken moeten worden en eventueel een collegevoorstel worden opgesteld. In die gevallen kost het al gauw 5 uur, waarbij hier wel een leercurve verwacht wordt.

4 Voorwaarden om MVOI een succes te maken

4.1 Inleiding

Toepassing van MVOI betekent dat niet alleen de platgetreden paden moeten worden bewandeld. Duurzaamheid moet in het DNA van de inkoopinitiatoren komen.

Duurzaam/maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen is tenslotte niet alleen van programmteam duurzaamheid en cluster Inkoop. Als dit niet door de organisatie als algemene ambitie wordt omarmd, blijven we incidentele bijna toevallige duurzame inkopen doen en blijft ook de ondertekening van het MVOI een papieren tijger.

4.2 Voorwaarden voor toepassing MVOI

In hoofdstuk 3 zijn lange en korte termijn acties beschreven met een eerste inschatting van tijdsbeslag. Deze zijn alleen realiseerbaar onder volgende voorwaarden:

1. Ondersteuning vanuit directie/teammanagers op dit actieplan en om de in de inkoopplanning aangegeven duurzaamheidsopties daadwerkelijk mee te nemen bij de inkoop.
2. Een collegeakkoord op dit actieplan.
3. Organisatie-breed wordt het MVOI omarmd en krijgen medewerkers ruimte om bij de inkopen marktonderzoek naar duurzame oplossingen te doen. Hiervoor wordt een communicatietraject ingezet (zie volgende hoofdstuk).
4. Spoed inkopen worden waar mogelijk vermeden. Dit vraagt continu de aandacht van college, directie, team- en programmamanagers, inkoopinitiatoren, cluster inkoop en programmteam duurzaamheid.
5. Voldoende bemensing bij cluster inkoop en programmteam duurzaamheid. Dit is op moment van schrijven op orde. Wel met de kanttekening dat bij programmteam duurzaamheid de vacature 'beleidsmedewerker duurzaamheid' nog niet voor vast is ingevuld en op moment van schrijven wordt ingehuurd.
6. Processtappen rondom duurzaamheid opnemen binnen het inkoopproces en het daaropvolgende contractmanagement binnen de afdelingen.
7. Een handreiking hoe om te gaan met duurdere, maar duurzame opties met daarin een proces van eventueel benodigde begrotingsaanpassingen en werkwijze van het bestuur om af te wijken van de gemeentelijke ambities.
8. Van de aanbestedingen wordt door cluster inkoop bijgehouden welke duurzaamheidsaspecten zijn geëist/toegezegd. Het resultaat wordt in de jaarlijkse inkooprapportage opgenomen.
9. Zorg voor het goed omschrijven van de duurzaamheidseisen en controle bij uitvoering opdracht of de beloofde duurzaamheidseisen ook worden uitgevoerd.

Praktijkvoorbeeld:

In het aanbestedingsdocument is geëist, dat aanbieder elektrisch rijdt. Aanbieder heeft inderdaad één elektrische auto gekocht en rijdt daarin, maar niet persé in het kader van de uiteindelijke opdracht.

10. Het up to date houden van dit plan borgen.

5 Communicatieplan

Aan een groot deel van de collega's van de gemeente is voorbij gegaan dat de gemeente het MVOI heeft ondertekend. Als op de in dit actieplan aangegeven voorstellen een akkoord is, moet dit breed gecommuniceerd worden.

Dit brede communiceren gebeurt conform volgend stappenplan:

1. Presentatie aan en ondersteuning van TMO en directie;
2. Akkoord van directie;
3. Akkoord van het college op dit actieplan;
4. Bericht op Insite;
5. Presentatie door cluster inkoop en programmteam duurzaamheid bij alle teams tijdens een overleg;
6. Communicatie over opzetten klankbordgroep, vervolgens binnen klankbordgroep communicatie over verdere proces.
7. Communicatie vanuit cluster inkoop en ondersteuning vanuit programmteam duurzaamheid bij de aanbestedingsprocessen;
8. Inkoopinitiatoren met wie een startgesprek is gevoerd actief over het besluit informeren. Hiervoor overwegen we eventueel een interne cursus via de Houten academie aan te bieden.
9. Regelmatig via Insite terugkoppeling geven van duurzame inkopen oftewel de succesverhalen vertellen, maar ook daar waar het niet gelukt is.

6 En nu concreet

Om dit actieplan te doen slagen is het nodig om onderstaande planning te doorlopen. Pas als een onderdeel is afgevinkt kan doorgedaan worden met het volgende onderdeel tenzij acties parallel kunnen lopen. Dit is aangegeven in het rood. Het doorlopen van het inkoopproces en ad hoc advisering op het gebied van duurzaamheid behoort tot de dagelijkse werkzaamheden en is in de planning niet als zodanig opgenomen.

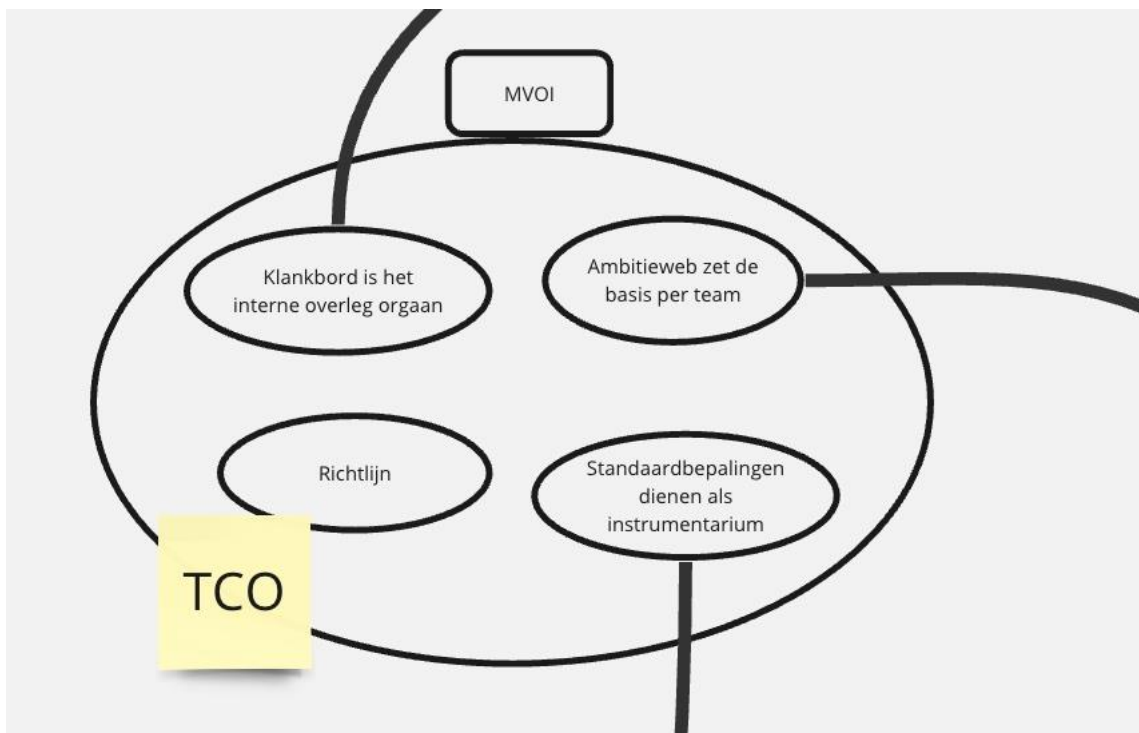
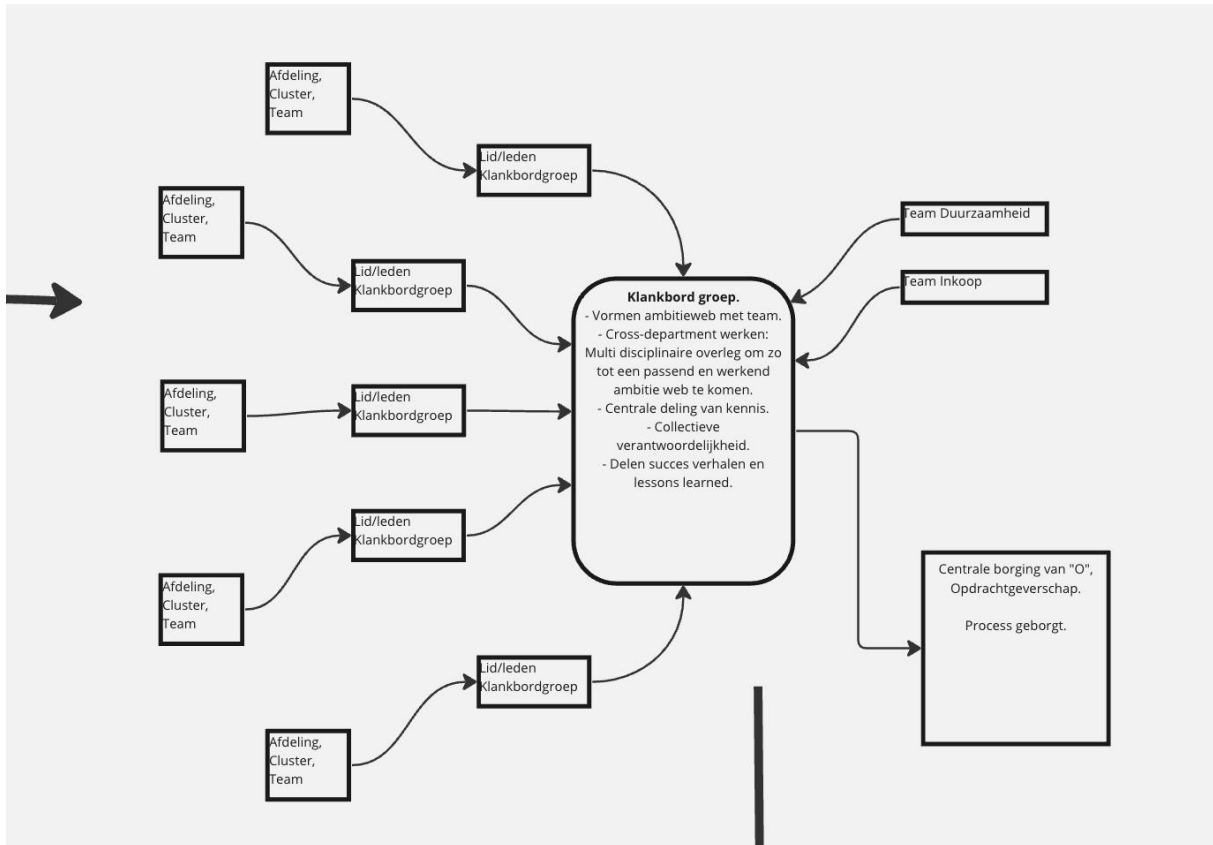
Actie	Initiatiefnemer(s):	Wie benodigd	Akkoord nodig:	Wanneer:	V
Presentatie van dit actieplan aan TMO	Inkoopadviseur en duurzaamheidsadviseur	Directie, team- en programmamanagers	Commitment	September 2023	V
Akkoord Directie	Inkoopadviseur en duurzaamheidsadviseur	Directie	Ja	Oktober 2023	V
Bespreken actieplan in BO wethouder	Inkoopadviseur en programmamanager duurzaamheid	Sander Bos, Paul van Ruitenbeek, Bregje, Hanneke	Ja	September en december 2023	
Voorleggen actieplan aan college	Inkoopadviseur en duurzaamheidsadviseur	College	Ja	December 2023	
Verzenden actieplan PIANOo	Inkoopadviseur	--	--	December 2023	
Voorstel opstellen om te komen tot een Ambitieweb	Duurzaamheidsadviseur en inkoopadviseur	Jelle, Hanneke en Bregje	Ja	Januari 2024	
Opstellen standaardbepalingen	Duurzaamheidsadviseur	Inkoopadviseur, diverse inhoudelijke collega's, programmamanager duurzaamheid		Januari 2024 – juni 2024	
Opstellen handreiking	Duurzaamheidsadviseur ondersteund door inkoopadviseur	Daarna traject TMO, college	Ja	Januari-februari 2024	
Instellen klankbordgroep nadere vormgeving	Duurzaamheidsadviseur	Diverse collega's		2024	
Opstellen ambitieweb(ben), presentatie, akkoord college, communicatie	Dit moet nader worden ingevuld	Dit moet nader worden ingevuld		Januari-juni 2024	
Inkoopplanning opstellen	Inkoopadviseur en	Inkopen de collega's	Nee	Januari-februari 2024,	

	duurzaamheids-adviseur			2025 en verder	
Monitoren duurzaamheids-afspraken in contracten	Inkoopinitiator	Inkoopadviseur ontvangt terugkoppeling voor verslag		Hele jaar	
Start klankbordgroep				Juli 2024	
Up to date houden	Duurzaamheids-Adviseur			Juli 2024 ev	

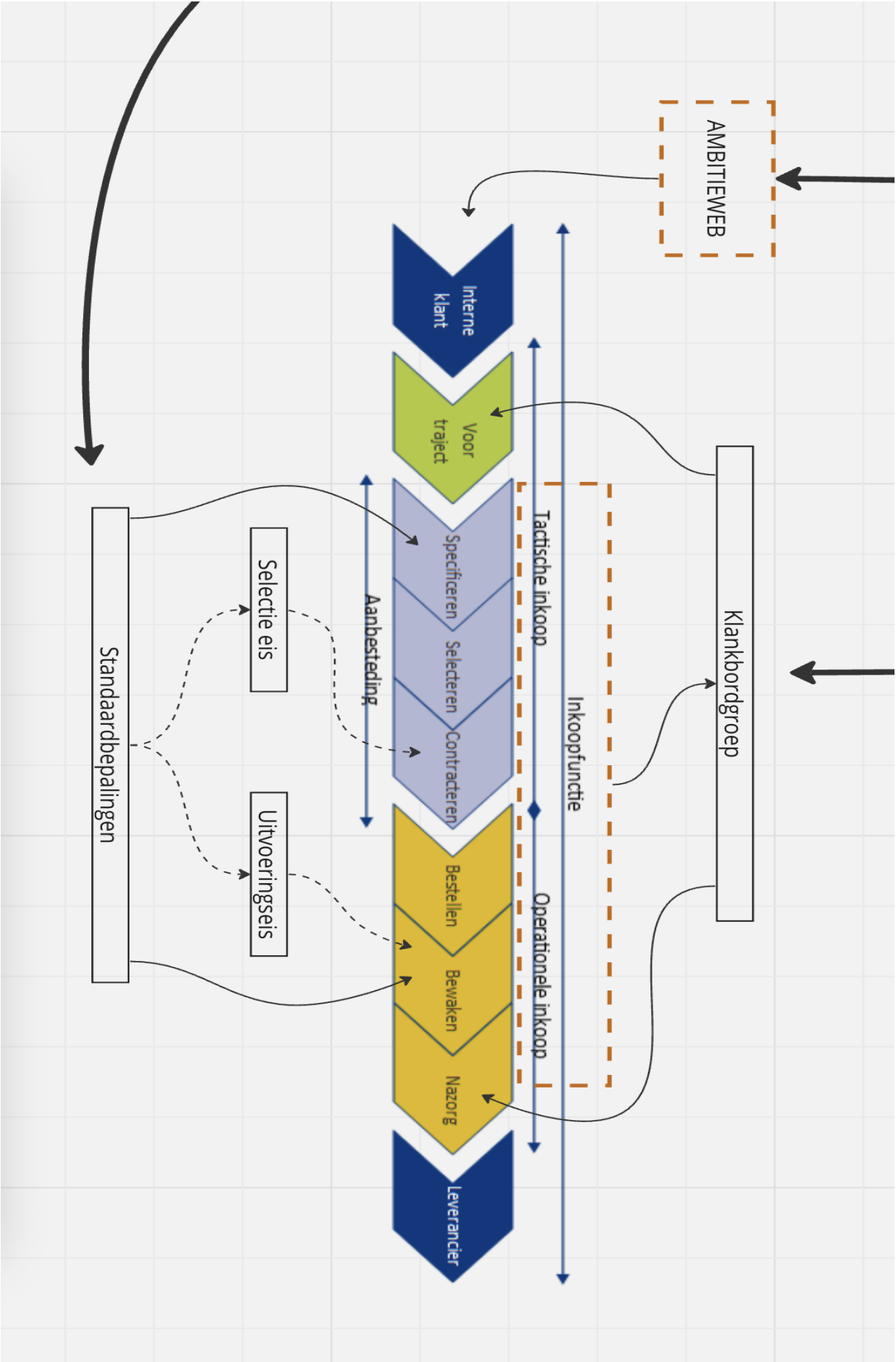
Bijlage 1: Excel overzicht

Extern planningsbestand.

Bijlage 2: Proces schema MVOI

Bijlage 3: Handige links

Onderstaande links kunnen helpen/inspireren bij het verwezenlijken van de ambities:

Circulariteit:

[Handreikingen Circulair Inkopen | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

[Technische kringloop | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

[Kennisplatform — de Verschilmakers](#)

[Producten en diensten - Servicepunt Circulair \(servicepunt-circulair.nl\)](#)

[GSES System | Platform \(gses-system.com\)](#)

Ketenverantwoordelijkheid:

[Toepassing in het inkoopproces | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

[Praktijkvoorbeelden Internationale sociale voorwaarden | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

Klimaat:

[Handreikingen Klimaat | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

[Praktijkvoorbeelden Klimaat | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

Milieu

[Handreikingen Milieuvriendelijk | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

[Praktijkvoorbeelden Milieuvriendelijk | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

Diversiteit en inclusie:

[Handreikingen Diversiteit en Inclusie | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

[Praktijkvoorbeelden Diversiteit en Inclusie | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

MVI-criteria:

[MVI-criteriatool \(mvicriteria.nl\)](#)

[Productgroepen en MVI-criteria | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

Er zijn criteria op:

automatisering en telecommunicatie

Energie

Grond-, weg- en waterbouw

Kantoorfaciliteiten en diensten

Kantoorgebouwen

Transport en vervoer